

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ

EKİM 2019

HAZIRLAYAN: EKİN SAKİN

 Ekoloji
Kolektifi

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ

EKİM 2019

HAZIRLAYAN: EKİN SAKİN

ek Ekoloji
Kolektifi

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ EKİM 2019

Hazırlayan: Ekin Sakin
Yayınlayan: Ekoloji Kolektifi Derneği
Yayın Tarihi: Kasım 2019
Tasarım Konsept: Ahmet Öđüt
Tasarım Uygulama: Ceket Medya
Kategori: Bülten

Ekoloji
Kolektifi

EKOLOJİ KOLEKTİFİ DERNEĞİ

📍 Nergiz Sokak No: 2/5 Çankaya/Ankara

☎ +90 (312) 425 77 64 ✉ iletisim@ekolojikolektifi.org

🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 @ekolojikolektif 📘 ekoloji.kolektifi

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ

EKİM AYI TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ

Türkiye’de ve Dünya’da Enerji Politikası, Politik Demeçler, Termik Karşıtı Mücadeleler, Kararlar ve İzin Süreçleri, Kazalar, Kirlilik ve Etkiler başlıklarında, termik santral gündemine ilişkin Ekim ayında yayınlanan haberleri derledik.

TÜRKİYE’DE VE DÜNYA’DA ENERJİ POLİTİKASI

Yeni rapor: İklim hedeflerine ulaşabilmek için kömürden son çıkış tarihi 2040¹

Climate Analytics, son yayınladığı raporla² iklim değişikliğini 1,5°C ile sınırlamak için kömürden elektrik üretiminin 2040’a kadar sonlandırılması gerektiğini ortaya koydu. Daha önce yapılan analizler, kömürden son çıkış tarihi olarak 2050 yılını belirlemişti. Ancak yeni bilimsel çalışmalar, küresel ısınmayı 1,5°C ile sınırlama hedefine ulaşabilmek için hükümetlerin, kömürü öngörülen tarihten on yıl önce terk etmesi gerektiğine dikkat çekiyor.

2015 yılında hükümetler Paris Anlaşması’yla, sanayi devriminden bu yana artan küresel ısınmayı 1,5°C ile sınırlamaya çalışacaklarını taahhüt etmişti. Bu konuda gerçekleştirilen analizler, kömürden çıkış tarihi olarak 2050 yılını belirlemişti. Ancak güncellenen yeni bilimsel çalışmalar, küresel ısınmayı 1,5°C ile sınırlama hedefine ulaşabilmek için, hükümetlerin kömürü öngörülen tarihten on yıl önce terk etmesi gerektiğine dikkat çekiyor. Analiz, aynı zamanda gelişmiş ülkelerin, dünyanın geri kalanından daha hızlı olarak, 2030 yılına kadar kömürden elektrik üretimini sonlandırması gerektiğini de bir kez daha vurguluyor.

¹ <https://yesilgazete.org/blog/2019/10/11/yeni-rapor-iklim-hedeflerine-ulasabilmek-icin-komurden-son-cikis-tarihi-2040/>

² <https://climateanalytics.org/publications/2019/coal-phase-out-insights-from-the-ipcc-special-report-on-15c-and-global-trends-since-2015/>

Rüzgarın toplam enerji talebine katkısı 20 yılda yüzde 32'e yükselecek³

Denetim ve danışmanlık şirketi KPMG'nin, rüzgar enerjisi üreticisi Siemens Gamesa Yenilenebilir Enerji için hazırladığı "Enerji Geçişi Bağlamında Rüzgar Enerjisinin Sosyoekonomik Etkileri" (The socio-economic Impacts of Wind Energy in The Context of The Energy Transition) başlıklı rapor yayımlandı. Raporda, halen %4 olan rüzgar enerjisinin global ekonomiye katkısının 2040 yılına kadar yaklaşık dokuz kat artarak %34'e ulaşacağı belirtiliyor. Rüzgar enerjisinin benimsenme hızını artırmak kirliliği azaltmayı ve yaşam için temel su kaynaklarını korumayı sağlayacak.

Raporda ayrıca 2050 itibarıyla karbon emisyonlarında elde edilmesi gereken azalmanın %23'ünün rüzgar enerjisiyle sağlanabileceği ifade ediliyor. Bu oran 5,6 milyar ton karbondioksit, diğer bir deyişle en fazla kirliliğe neden olan 80 şehrin bir yıllık toplam emisyonu anlamına geliyor. Rapora göre bu azalma, yılda 4 milyon kişinin hayatını kurtarabilir ve sağlık harcamalarını yılda 3,2 trilyon dolar azaltarak topluma önemli faydalar sağlayabilir.

Yeni Rapor: 5 Kömür Santralini 4'ü Kâr Getirmiyor⁴

Rapor⁵, yüksek teşvikler olmadan, sanayinin, maliyeti giderek düşen rüzgar ve güneş enerjisi ile geçici olarak ucuzlayan doğalgaz gücünün yarattığı uzun süreli rekabete dayanamayacağını ortaya koyuyor ve yatırımcıları ve politika yapıcıları kömür kullanımının 2030 yılına kadar tamamen durdurulmasına yönelik hazırlık yapmaları konusunda uyarıyor.

Uzun vadede kömürü desteklemeyi tercih etmeleri durumunda, hükümetlerin çetin sorunlarla karşılaşacağı ifade edilen raporda, hükümetlerin şu seçeneklerden birini seçmek zorunda kalacağı vurgulanıyor: Maliyetleri işletmelere yüklemek ve hissedar değerini yok etmek; maliyetleri tüketicilere yüklemek ve faturaların yükselmesine neden olmak; ya da maliyetleri borç veya vergilerle karşılamak. Birçok bulguya yer verilen raporda Avrupa genelindeki termik santrallerin %76'sının zarar ederek faaliyetlerine devam ettiği ifade edilmekte.

Avrupa Ülkeleri Kömürü Bırakıyor⁶

23 Eylül'de New York'ta, Antonio Guterres başkanlığında gerçekleşen Birleşmiş Milletler İklim Eylem Zirvesi'nde Yunanistan ve Macaristan kömürden vazgeçeceği duyurusunda bulundu. Türkiye dahil yedi ülkede ise kömür santrallerinin kapatılması konusu tartışılmıyor. 23 Eylül'de New York'ta, Antonio Guterres başkanlığında gerçekleşen Birleşmiş Milletler İklim Eylem Zirvesi'nde Yunanistan ve Macaristan kömürden vazgeçeceği duyurusunda bulundu. İki ülkenin kömürden çıkış duyurularıyla birlikte Avrupa ülkelerinde kömürden çıkış tarihleri haritasının güncellenmiş halini Europe Beyond Coal'dan Duygu Kutluay Türkçeye çevirdi.⁷

Güney Kore Bazı Kömür Santrallerini Hava Kirliliği Nedeniyle Geçici Olarak Kapatabilir⁸

Güney Kore'nin eski Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki-Moon başkanlığındaki İklim Değişikliği ve Hava Kalitesi Ulusal Konseyi (NCCA), 30 Eylül'de Devlet Başkanı Moon Jae-in'e yaptığı "hava kirliliğine karşı kısa vadeli" önlem önerisini açıkladı. Ülke halkı için büyük bir şikayet kaynağı olan ve gittikçe artan hava kirliliği ile mücadele için kurulan bir başkanlık danışma organı olan NCCA, aylardır yapılan konsey

3 <https://yesilgazete.org/blog/2019/10/17/ruzgarin-toplam-enerji-talebine-katkisi-20-yilda-yuzde-32e-yukselecek/>

4 <https://www.iklimhaber.org/yeni-rapor-5-komur-santralini-4u-kar-getirmiyor/>

5 <https://www.carbontracker.org/reports/apocalypse-now/>

6 <https://www.iklimhaber.org/avrupa-ulkeleri-komuru-birakiyor/>

7 <https://beyond-coal.eu/wp-content/uploads/2019/10/AB-k%C3%B6m%C3%BCrden-%C3%A7%C4%B1k%C4%B1%C5%9F-lis-te.pdf>

8 <https://www.iklimhaber.org/guney-kore-bazi-komur-santrallerini-hava-kirliligi-nedeniyle-gecici-olarak-kapatabilir/>

toplantıları, kamuya açık tartışma süreci ve Enerji Bakanlığı ile yapılan görüşmelerden sonra, Kore'nin 60 kömür enerji ünitesini etkileyecek önlemleri içeren nihai önerisini sundu. Nihai öneri geçici kapatma ve geçici kısıtlamayı içeriyor.

Küresel karbon emisyonlarının üçte birinden sorumlu 20 şirket açıklandı⁹

The Guardian, dün yayınladığı haberde¹⁰ dünyanın petrol, doğal gaz ve kömür rezervlerini acımasızca sömürerek modern çağdaki tüm sera gazı emisyonlarının üçte birinden fazlasıyla doğrudan bağlantılı olan 20 şirketi açıkladı.

Listenin en tepesindeki 20 şirket, dünyadaki enerjiye bağlı karbon dioksit ve metan salımının %35'inden sorumlu. Bu da 1965'ten bu yana salınan 460 milyar ton karbon dioksite denk geliyor. Veriler emisyonların yüzde 90'ının bu şirketlerin ürettiği petrol, jet yakıtı ve doğal gaz gibi ürünlerin kullanılmasından kaynaklandığını gösteriyor. Geri kalan yüzde 10 ise çıkarılma, rafine edilme ve son ürünü kullanıcıya ulaştırma sırasında oluşuyor.

Portekiz Kömüre 2023'te "Adeus"* Diyor...¹¹

Portekiz'in sosyalist Başbakanı Antonio Costa'nın geçtiğimiz hafta sonu görev kabul konuşmasında yaptığı açıklamaya göre ülke kömürden çıkış takvimini yedi yıl öne çekti. Açıklamaya göre Portekiz 2023 yılına kadar son kömürlü termik santralında da üretimi durdurarak kömürden tamamen çıkacak. Costa, Portekiz'in kalan iki kömür tesisini kapatmanın öncelikli olduğunu söyledi. Ülke, Kasım 2021'de 628MW'lık Pego santralını, 2023'ün Eylül ayında ise 1.256 MW'lık Sines santralını kapatmayı planlıyor. Halihazırdaki ulusal enerji planına göre tesisler 2030 yılında kapanacaktı. İspanya'dan Endesa Pego'yu işletirken, EDP de Sines'i işletiyor. Portekiz'in 2023 yılının sonuna kadar, 1.2 GW'lık yeni hidroelektrik ve 1.3 GW'lık yeni güneş enerjisi kapasitesini devreye sokması bekleniyor.

UEA: Yenilenebilir enerji üretimi önümüzdeki beş yılda yüzde 50 artacak¹²

Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) dün yayımladığı "Yenilenebilir Enerji 2019" (Renewables 2019) raporunda, küresel yenilenebilir enerji kapasitesinin 2019-2024 döneminde %50 artarak 3721 GW'a yükseleceği belirtildi. Bu artışta güneş enerjisinin binalarda ve endüstriyel yapılarda kullanımının büyük payı olacağı belirtilmişti. Çalışmaya göre, beş yıllık süre zarfında, küresel yenilenebilir enerji kurulu gücüne 1200 GW kapasite eklenecek. Bu miktar, Amerika Birleşik Devletleri'nin mevcut enerji üretim kapasitesine eşit.

UEA'nın çalışması büyük ölçekli ve amaca yönelik tesislere değil, evlere, ofislere ve diğer binalara yerleştirilmiş, dağıtık PV güneş panellerine odaklanıyor. Ajansa göre bu, önümüzdeki beş yıl içinde gözlemlenecek güneş kapasitesi artışının yarısını oluşturacak. Yeni dağıtık PV'lerin 4'te üçünü sanayi binalarındaki kurulumlar oluşturacak. Bunun nedeni ise, ölçek ekonomilerinin, elektrik faturasında az sayıda güneş paneli kullanan ev sahiplerinin bekleyebileceğinden daha büyük tasarruf sağlaması.

Çalışmaya göre Çin, 2024'te 1219 GW'lık yenilenebilir enerji kapasitesiyle ilk sırada yer alacak. Çin'i 411 GW temiz enerji kapasitesiyle ABD izleyecek. Hindistan ise 235 GW ile üçüncü sırada yer alacak. Aynı dönemde Türkiye'nin 42 GW olan yenilenebilir enerji kapasitesini 63 GW'a çıkartması bekleniyor. Türkiye böylece listede kendisine 11. sırada yer buluyor.

⁹ <https://www.yesilist.com/tum-karbon-emisyonlarinin-ucte-birinden-sorumlu-20-sirket-aciklandi/>

¹⁰ https://www.theguardian.com/environment/2019/oct/09/revealed-20-firms-third-carbon-emissions?CMP=share_btn_tw

¹¹ <https://www.iklimhaber.org/portekiz-komure-2023te-adeus-diyor/>

¹² <https://yesilgazete.org/blog/2019/10/23/uea-yenilenebilir-enerji-uretimi-onumuzdeki-bes-yilda-yuzde-50-artacak/>

Güneş enerjisinde fiyatlar düştü, Hindistan kömür santrali projelerini iptal etti¹³

Hindistan, güneş enerjisi fiyatlarının rekor düzeyde düşmesiyle birlikte 14 GW'lık kömür santrali inşa etme planlarını (İngiltere'deki toplam miktar) iptal ettiğini duyurdu. Konuyla ilgili değerlendirmede bulunan Enerji Ekonomisi ve Finansal Analiz Enstitüsü (IEEFA) Enerji Finansmanı Araştırma Direktörü Tim Buckley, Hindistan'da en kirli fosil yakıt olan kömürden uzaklaşmanın ve güneşe doğru geçişin küresel enerji piyasaları üzerinde "derin" etkileri olacağını söyledi.

Çin'in kömür ithalatı bu yıl yüzde 10 artacak¹⁴

Analistler Çin'in kömür ithalatının bu yıl beklentileri aşmasını bekliyor. Daha önce 2018 yılı ile hemen hemen aynı oranda gerçekleşmesi beklenen kömür ithalatının 2019 yılında yüzde 10'dan fazla artarak 276 milyon tona ulaşması öngörülüyor. Geçen yıl kömür ithalatı 281.23 milyon ton olarak gerçekleşmişti.

Çin'in kömür ithalatı 2019 yılının ilk dokuz ayında şimdiden bir önceki yıla göre yüzde 9,5 oranında artarak 250.57 milyon tona ulaştı. Liman ve araç takip verilerine göre içinde bulunduğumuz Ekim ayında ise 18.84 milyon ton kömürün daha satın alınması bekleniyor.

Ay'da madencilik çalışmaları Caterpillar araçlarıyla yapılabilir¹⁵

Dünyanın önde gelen inşaat ve madencilik ekipmanları üreticisi Caterpillar, NASA ile imzaladığı anlaşma çerçevesinde Ay'da madencilik için kullanılacak araçlar geliştiriyor.

Caterpillar'ın otonom ve uzaktan kontrol edilebilir araçları, Ay'a 2024 yılında dönmeyi planlayan NASA tarafından Ay'da madencilik yapmak ve Ay Üssü oluşturmak için kullanılabilir. Caterpillar, Ay yüzeyinde madencilik yapacak kazı ve sondaj araçları geliştirmek üzere NASA ile anlaşma imzaladı.

Termik santrallerde ağustos ayında 7.98 milyon ton kömür yakıldı¹⁶

Türkiye genelinde termik santrallerde Ağustos ayında toplam 7 milyon 989 bin ton kömür yakıldı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, ağustos ayında termik santrallerde yakılan kömürün 2 milyon 88 bin tonunu taşkömürü, 5 milyon 901 bin tonun da linyit oluşturdu.

Eylül'de elektriğin dörtte biri ithal kömürden üretildi¹⁷

EPİAŞ'ın yayınladığı 2019 Eylül ayı Elektrik Piyasaları Raporu'na göre, Elektrik üretim miktarı kaynak bazında incelendiğinde, ilk sırada 5.977.397 MWh üretim ile İthal Kömür yer aldı. İthal kömürün elektrik üretimindeki payı yüzde 25 oldu. Hidroelektrik santrallerin payı %24; Doğalgazın payı %21 ve rüzgar kaynaklı üretim ise %8 olarak yer aldı.

13 <https://yesilgazete.org/blog/2019/10/28/gunes-enerjisinde-fiyatlar-dustu-hindistan-komur-santrali-projelerini-iptal-etti/>

14 <https://www.enerjigunlugu.net/cinin-komur-ithalati-bu-yil-yuzde-10-artacak-34547h.htm>

15 <https://www.enerjigunlugu.net/ayda-madencilik-calismalari-caterpillar-araclariyla-yapilabilir-34583h.htm>

16 <https://www.birgun.net/haber/termik-santrallerde-agustos-ayinda-7-98-milyon-ton-komur-yakildi-273925>

17 <https://www.enerjigunlugu.net/eylulde-elektrigin-dortte-biri-ithal-komurden-uretildi-34482h.htm>

POLİTİK DEMEÇLER

EPDK Başkanı: "Enerji Yatırımları Teşviksiz Olmuyor"¹⁸

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) Başkanı Mustafa Yılmaz, AA muhabirine yaptığı değerlendirmede, söz konusu sistemin Türkiye'nin dışa bağımlı olduğu enerji alanında kazanımlarını artırabileceğine dikkati çekti. Yılmaz, azalan risk neticesinde kreditor veya finansörlerin, yatırımcılara daha uygun krediler verdiğini vurgulayarak, "Bu konuyla ilgili birtakım görüşmeler var. Neticede, yasanın çıkmasına daha yaklaşık 15 ay gibi bir süre var ama o zamana da bırakmayız. Bir çalışma var. Bununla ilgili de herhalde bir kanun çıkacak, o da çözülecek." diye konuştu. Teşviklerin özellikle yenilenebilir enerji alanında çok önemli olduğunu söyleyen Yılmaz, "Özellikle yenilenebilir enerji yatırımları teşviksiz olmuyor ama bu teşvikler döviz de olsa lira da olsa Türkiye'nin kazancına olan şeyler. Bugün övünerek söylüyoruz ki %65 yerli ve yenilenebilir kaynakla enerji üretiyoruz. Bu cari açığımıza da olumlu yansıyor" ifadesini kullandı.

Uyanık: Kömür santralleri özelleştirileceğine kapatılsa çok daha iyi olurdu¹⁹

İsken CEO'su Sırrı Uyanık, 10. Türkiye Enerji Zirvesi'nde yaptığı değerlendirmede, yeni santrallerde çok katı olarak uygulanan çevre sınırlamalarının özelleştirilen linyit santrallerinde uygulanmadığına dikkat çekti. Uyanık, Türkiye'nin kömür santrali yatırımlarında yerel kirlilik sorunları olduğunu ve daha karbondioksit gelinemediğini belirterek, "Karbon emisyonları standartları diye bir şey yok. Türkiye'nin herhangi bir taahhüdü bulunmuyor. Karbondioksit düzenlemesi şu anda Türkiye'de yok, vergisi de yok. İleride ne olur? Malesef biz yerli linyit santrallerimizde sonuç odaklı baktığımızda, yerel çevre limitlerine tam olarak uyamıyoruz. Bu da yatırımları olumsuz etkileyen bir durum. Türk usulünü uyguluyoruz. Yerel kirlilik olarak sorunumuz var ve daha karbondioksit gelemedik. Yeni santrallerde çok katı olarak uyguladığımız sınırlamaları linyit santrallerinde uygulayamıyoruz. O santraller özelleştirileceğine kapatılsaydı bence çok daha iyi olurdu. Yeni yatırımlar fizibilitesi yapılarak kurulabilirdi" ifadesini kullandı.

¹⁸ <https://www.iklimhaber.org/epdk-baskanienerji-yatirimlari-tesviksiz-olmuyor/>

¹⁹ <https://www.enerjigunlugu.net/uyanik-komur-santralleri-ozellestirilecegine-kapatilrsa-cok-daha-iyi-olurdu-34381h.htm>

TERMİK KARŞITI MÜCADELELER

Muğla Hisarardı köylüleri ÇED toplantısını yaptırmadı²⁰

Muğla'nın Yatağan ilçesinde Yatağan Termik Santrali'ne kömür sağlayan maden ocaklarının doğa, tarım ve tarih kıyımı hız kesmeden sürerken bölgede yaşayan halk ise termik santralle karşı mücadelesini sürdürüyor. Hisarardı köyünde Camiş Madencilik'in yapmak istediği ÇED halkın katılımı toplantısı, protestolar sonucu iptal edildi. "Şirket dışarı" sloganları ve düdüklemlerle, gelen heyetin sunum yapmasını istemediklerini belirten halkın tepkisi üzerine, toplantının yapılamadığına dair tutulan tutanakla toplantı sonlandırıldı. Turgut Çevre Derneği Başkanı Kazım Erol, "Köyün geçim kaynaklarını sermayeye teslim etmeyeceğiz. Burada öncelikle halk konuşacak. Halkın sözünü dinlemeden hiçbir şey yapamazsınız" dedi.

Termik santrallere ÇED yetmez, SED şartı da getirilmeli²¹

Elektrik Mühendisleri Odası Genel Başkanı Gazi İpek, Türkiye'nin bir an evvel 'enerji politikasında' değişikliğe gitmesi gerektiğini söylüyor. İpek, "Türkiye'nin 2030 yılına kadar termik santral alanında yatırıma ihtiyacı yok. Biz hala ithal kömür ile santral çalıştırmaya devam ediyoruz. Yeni programda da ithal kömür ve doğalgaz devam ediyor. Bu bir an önce durdurulmalı. Termik santrallerin ömrünün tamamlandığını düşünüyoruz" dedi ve termik santrallerin işleyişinde de sorun olduğunu ifade etti.

'Sağlık Etki Değerlendirme' Yönetmeliği çıkarılarak termik santrallerin halk sağlığına etkisi belirlenmeden firmalara lisans verilmemesi gerektiğini söyleyen Toraks Derneği Sağlık Politikaları Çalışma Grubu üyesi Doç. Dr. Haluk Çalışır, "Termik santral lisansları verilirken istenen 'Çevresel Etki Değerlendirme' raporunun içerisinde insan sağlığına etkisinin de ölçüldüğü bir araştırma yapıldığı algısı var; ancak böyle bir durum söz konusu değil. Pratikte termik santrallerin insan sağlığına etkisi hiç ölçülüyor. Santral ürettiği elektriğin bir kısmını filtreleri çalıştırmak için kullanıyor. Akşam 18.00'dan sonra filtresini kapattığını düşünürsek zehirli gazların havaya yayıldığını söyleyebiliriz. Bu da sağlığımız için tehdit" dedi.

"Çanakkale termik ve maden çöplüğü olmasın"²²

Çanakkale'yi kuşatan termik santral ve maden işletmelerine karşı verilen çevre mücadelesi devam ediyor. Çevre örgütleri 26 Ekim'de Ankara'da düzenlenecek Ekoloji Mitingi'ne hazırlanırken, Çanakkale'de de çevre katliamlarına karşı açıklamalar sürüyor. CHP Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan, Çırpılar Termik Santrali ile ilgili; "Çanakkale Termik Çöplüğü Olmayacak!" açıklamasında bulundu.

20 <https://www.birgun.net/haber/mugla-hisarardi-koyluleri-ced-toplantisini-yaptirmadi-271989>

21 <https://www.gazeteduvar.com.tr/turkiye/2019/10/19/termik-santrallere-ced-yetmez-sed-sarti-da-getirilmeli/>

22 <http://www.canakkaleolay.com/-quot-Canakkale-termik-ve-maden-coplugu--47766>

Alpu'da termik inadı!²³

Yedi kez ihaleye çıkan ancak teklif gelmediği için rafa kalkan Alpu Termik Santrali projesi için yeni bir dosya hazırlanıyor. CHP Eskişehir milletvekili Jale Nur Süllü'nün soru önermesine kaynak ve ön fizibilite raporu hazırlıklarının sürdüğü yanıtı geldi.

Süllü, santrale karşı büyük mücadele veren halkın dikkatli olması gerektiğini belirterek "Güçlü bir şekilde verdiğimiz mücadeleyi, proje iptal edilene kadar kararlılıkla sürdüreceğiz. Ancak bunun için 'uyanık kalmamız' gerekiyor" diye konuştu.

Öztunç: "A Santrali'nin filtresiz çalışmasına izin vermeyeceğiz"²⁴

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç, özel sektörün işlettiği Afşin-Elbistan A Termik Santrali'ne baca gazı arıtma sistemi takılması için verilen sürenin 31 Aralık'ta dolduğunu belirterek, "Santralin, filtresiz çalışmasına izin vermeyeceğiz" dedi. İşçilere, milletvekillerine baskı yapılmaları yönünde mesaj gönderildiğini ve işsiz kalacaklarının söylendiğini belirten Öztunç, İşçileri, mesaj gönderip işsiz kalmakla tehdit ediyorlar. (...) Elbistan'ın, Afşin'in insanların sağlığı, birilerinin kazancağı paradan daha önemlidir. Boşuna heveslenmesinler. Boşuna uğraşmasınlar. Bu konuda Sayın Cumhurbaşkanı'nın da sözü var. Kaç yıl sürerse sürsün bu filtre yapılacak. Burada insanlar kanser olmasın diye mücadele vereceğiz." ifadelerini kullandı

²³ <https://www.birgun.net/haber/alpu-da-termik-inadi-272621>

²⁴ <http://www.yesilafsin.com/bolge-haberleri/oztunc-a-santralinin-filtresiz-calismasina-izin-vermeyecegiz-h27698.html>

KARARLAR VE İZİN SÜREÇLERİ

ÇED sürecinde çevre kirliliği boyutu yeniden ele alınacak²⁵

EÜAŞ tarafından Afşin ilçesine bağlı Altunelma Mahallesi'nde kurulması planlanan C Termik Santrali için İDK toplantısı düzenlendi. Toplantıya katılan Afşin Belediye Başkanı Mehmet Fatih Güven, Afşin'de bulunan A ve B Termik Santrallerinin etkilerini ve olumsuz sonuçlarını bildiklerini bu yüzden yeni santral hakkında endişelerini belirterek ÇED Raporundaki eksiklikleri ifade etti. Toplantıda alınan karar doğrultusunda C Santralinin kümülatif etkileri araştırılacak.

Ağustos'ta 43 santrale 123 milyon lira kapasite desteği²⁶

TEİAŞ, elektrik piyasasında arz güvenliğinin temini için gerekli yedek kapasite de dâhil olmak üzere yeterli kurulu güç kapasitesinin oluşturulması ve/veya muhafazası için yıllık olarak belirlenen bütçe dahilinde üretim lisansı sahibi tüzel kişilere kapasite ödemesi yapıyor.

Buna göre, TEİAŞ Ağustos ayında hidroelektrik ile kömür ve doğalgaz yakıtlı termik santral olmak üzere toplam 43 santrale 122.873.772,02 TL ödeme yapacak. Ağustos ayında en yüksek ödeme 10.952.537,30 TL ile Soma Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.'nin Soma-B Termik Santrali için yapılacak. İkinci en yüksek ödeme ise 6.969.796,47'er lira ile Kemerköy Üretim Tesisi ve Yatağan Termik Santrali'ne yapılacak. Bunları 6.637.901,40 lira ödeme ile Seyitömer Termik Santrali takip ediyor.

EMBA AŞ'nin Hunutlu Termik Santrali özel endüstri bölgesi oldu²⁷

Adana'nın Yumurtalık ilçesinde bulunan, 84,9ha genişliğindeki alan EMBA Elektrik Üretim AŞ tesisleri, Özel Endüstri Bölgesi ilan edildi.

Termik santral davasına NATO da müdahil olsun talebi²⁸

Adana Çevre ve Tüketiciyi Koruma Derneği avukatı İsmail Hakkı Atal, İsken Sugözü Enerji Santrali'nin 'elektrik üretim lisansının' iptali istemiyle İdare Mahkemesinde dava açtı. Termik santrallerin çevre ve halk sağlığına zarar verdiği, ilkim değişikliğine neden olduğu gerekçesiyle açılan davada konunun ulusal ve uluslararası güvenlik boyutları dikkate alınarak Sağlık Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı ve NATO'nun davacılar yanında müdahil olması istendi.

Atal, söz konusu termik santralin bölgede çalışan ve planlanan diğer termik santrallerle kümülatif (toplu) etkisinin hesaplanması için mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmasını talep etti. Atal, "Hava kirliliğinin akciğer kanserine yol açtığı, mesane kanseri riski artışı ile de pozitif ilişkisi olduğu belirtilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü de 2013 yılında yaptığı araştırma ile bu durumu ortaya koymuştur. Dünya sağlık örgütü raporu ışığında şunu söyleyebiliriz ki; bütün bu bilimsel çalışmalara, termik santral nedeniyle insanların öleceğinin bilinmesine rağmen termik santral kurmak ve işletmek insanlığa karşı suç niteliğindedir" dedi.

25 <http://www.elbistaninsesi.com/guncel/ced-surecinde-cevre-kirliligi-boyutu-yeniden-ele-alinacak-h64576.html>

26 <https://www.enerjigunlugu.net/agustosta-43-santrale-123-milyon-lira-kapasite-destegi-34293h.htm>

27 <https://www.enerjigunlugu.net/emba-asnin-hunutlu-termik-santrali-ozel-endustri-bolgesi-oldu-34337h.htm>

28 <https://www.gazeteduvar.com.tr/turkiye/2019/10/11/termik-santral-davasina-nato-da-mudahil-olsun-talebi/>

Kaz Dağları'na termik santral istemeyen Yenice halkı uyarıyor: Sonumuzu getiririz²⁹

Türkiye'nin oksijen deposu Kaz Dağları'nın yanı başındaki Yenice'de halkın mücadelesiyle daha önceden üç kez durdurulan Yenice Çırpılar Termik Santral projesine karşı bölge sakinlerinin mücadelesi sürüyor. Yenice'ye yapılmak istenen termik santrale karşı açılan davada bilirkişi raporu dosyaya girdi. Bilirkişi projenin uygulamaya geçtiği takdirde proje yakınındaki orman alanlarının verimlilik ve orman sağlığı açısından da olumsuz etkilerinin yoğun olacağını ifade ederek olumsuz etkileyeceği yönünde görüş bildirdi. Karşı tarafın bilirkişi raporuna itiraz etmesi üzerine yeni heyet bölgede bilirkişi incelemesi yapacak.

TKİ-ELİ Soma Termik Santrali'ne 260 bin ton kömür taşıyacak³⁰

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü (TKİ), Ege Linyitleri İşletmesi Müdürlüğü (ELİ); Dereköy stok sahalarından 260.000 ton kömürün yüklenmesi, Soma Termik Santrali'nin 1-4 nolu üniteleri (Balcıkapı ve Yırcakapı döküm noktaları) ile 5-6 nolu ünitelerine 100 gün içinde taşınması ve boşaltılması işi için açık usulde ihale yapacak.

Yatağan Termik Santrali'nin işletmecisinden Turgut Çevre Derneği Başkanı'na dava³¹

Yatağan Termik Santrali'ne kömür sağlayan maden ocaklarının doğa, tarım ve tarih kıyımı hız kesmeden sürerken bölgede yaşayan halk ise termik santralle karşı mücadelesini sürdürüyor. Bölgede termik santralle karşı mücadelenin öncülerinden biri olan Turgut Çevre Derneği Başkanı Kazım Erol'a, Bereket Enerji tarafından işyeri dokunulmazlığı ihlal ettiği iddiası ile dava açıldı.

Kazım Erol, şunları dile getirdi: "Turgut Çevre Derneği olarak, yaşam alanımızı korumak amacıyla Bereket Enerji'nin kömür ruhsat sahasındaki zeytincilik kanunu, 1. Derece arkeolojik sit alanı olmasına rağmen yapılan kanunsuzca madencilik belgelemek için bu alanda fotoğraf çektim. Yapılan kanunsuzluğu gösterdik. (...)Hukuksuzluğa karşı hukuk mücadelemizi sonuna kadar sürdüreceğiz."

Demirhan Madencilik Tekirdağ'da kömür üretimini arttıracak³²

Demirhan Madencilik İnş.Nak Tarım Ürn. ve Hayvancılık San. Tic. Ltd. Şti. tarafından Tekirdağ ili, Malkara ilçesi, Gökkaya Mevkii İR:85854 nolu Maden Ruhsat Sahasına ait 998.500 metrekarelik alanda kömür ocağı işletmeciliği alan artışı ve patlatma işlemi ilavesi planlanıyor.

800 bin lira değerindeki proje kapsamında şirketin açık işletme yöntemi ile kömür üretimi yapmakta olduğu 53,13 hektarlık alana ilave olarak 46,72 hektarlık alanı dahil etmeyi planlıyor. Yine, İR:85854 nolu maden ruhsat sahası içerisinde 20 hektarlık (200.000 m2) alanda patlatma işleminin yapılması ve 55 hektarlık (550.000 m2) alanda "yer altı kömür ocağı işletmeciliğinin yapılmasının planlanıyor.

Proje alanında açık işletme yöntemi ile yılda 195.000 ton kömür çıkarılırken, yeraltı kömür ocağı işletmeciliği ile yılda 120.000 ton kömür çıkarılacak.

29 <https://t24.com.tr/haber/kaz-daglari-na-termik-santral-istemeyen-yenice-halki-uyariyor-sonumuzu-getiririz,844276>

30 <https://www.enerjigunlugu.net/tki-eli-soma-termik-santrali-260-bin-ton-komur-tasitacak-34477h.htm>

31 <https://www.birgun.net/haber/yatagan-termik-santrali-nin-isletmecisinden-turgut-cevre-dernegi-baskani-na-dava-272728>

32 <https://www.enerjigunlugu.net/demirhan-madencilik-tekirdagda-komur-uretimini-arttiracak-34636h.htm>

Termik santral filtreleri Anayasa Mahkemesinde³³

CHP, başta Orhaneli ve Afşin-Elbistan olmak üzere termik santrallerin bacalarına filtre takma süresini 36 ay uzatan yasa maddesinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurdu. CHP Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın en fazla itiraz ettiği konuların başında gelen düzenleme; 7186 sayılı Gelir Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 32. Maddesine eklenmişti. Ana Muhalefet Partisi başvurusunda maddenin; Anayasa'nın 2., 5.,13., 48. ve 56. Hükümlerine aykırılığını gösterdi.

Partinin başvurusunu değerlendiren CHP Bursa Milletvekili Erkan Aydın, "Anayasa Mahkemesinin insan sağlığını dikkate alarak, bu maddeyi iptal etmesi gerekli santral 2015 yılında özelleştirilirken, biz insan ve çevre sağlığı açısından kaygılarımızı dile getirdik. 'Bursa ve Bursalıların sağlığıyla oynamayın' dedik, dinletemedik. (...) Bölgede yaşayanların akciğerlerinin olumsuz etkilendiği, solunum işlevlerinde azalma meydana geldiği çok açık ortada. 31 Aralık 2019 yaklaşırken, söz konusu madde 17 Temmuz 2019'da kabul edilen 'Gelir Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun' içerisine eklenerek şirketlerin süre uzatma talebi 'üç yıl' uzatılarak kabul edilmiş oldu. Bu anlamı çok açık: Havası en kirli kentlerden birisi olan Bursa. (...) Bu tesisin filtresinin çalıştırılmaması sadece dağ yöresini ilgilendirmiyor, 3 milyonluk Bursa'yı ilgilendiriyor. Bursa'nın içme suyu ihtiyacını karşılayan 3 baraj ikişer kilometre mesafede. Bu büyük yanlışı Anayasa Mahkemesi'nin bir an önce düzeltmesi gerekiyor" dedi.

³³ <https://www.timeturk.com/termik-santral-filtreleri-anayasa-mahkemesinde/haber-1248692>

KAZALAR, KİRLİLİK VE ETKİLER

40 kişinin ölümüne neden olan ‘ölümcül kömür külü davası’ 10 yılı doldurdu³⁴

2008’de, Tennessee’de TVA’nın sahibi olduğu dev bir kömür santralindeki, milyar galonluk bir toksik kömür külü bulamacının bulunduğu göletin duvarı aniden çöktü. Sızıntı 300 dönümlük araziye kirletti ve çok büyük bir temizlik projesini gerektirdi. Temizlik çalışmalarına katılan 40 kişi öldü. 300’den fazla çalışan kanser, kalp yetmezliği, felç ve akciğer hastalığına yakalandı. Şirkete açılan dava 10 yıldır sürüyor. Men’s Journal Kıdemli Editörü J.R. Sullivan, işçiler ve ailelerinin mahkemedeki adalet mücadelesi hakkında konuşmak için Bobby Bascomb’ın sunuculuğunu yaptığı Living on Earth (Dünyada Yaşam) programına katıldı.³⁵

Soma işçilerinin direnişi sürüyor: Bir avuç kömür için bir ömür tükettik³⁶

Bağımsız Maden İşçileri Sendikası, eylemlerinin 27’nci gününe ilişkin düzenledikleri basın açıklamasında, “Direnişimizle tazminatlarımızı alacağız” dedi. Mezopotamya Ajansı’nda yer alan habere göre, Bağımsız Maden İşçileri Sendikası, Soma Maden işçileri eylemlerinin 27’nci gününe ilişkin basın açıklaması yaptı.

Soma Belediyesi önünde yapılan açıklamaya, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Manisa Milletvekili Özgür Özel’in yanı sıra çok sayıda işçi destek verirken, “Bir avuç kömür için bir ömür tükettik, haksızlıkları sabırla bekledik, artık yeter” pankartı açıldı. İşçiler adına açıklamayı sendika üyesi Çetin Erkalkan yaptı.

³⁴ <https://yesilgazete.org/blog/2019/10/03/40-kisinin-olumune-neden-olan-olumcul-komur-kulu-davasi-10-yili-doldurdu/>

³⁵ https://www.loe.org/content/2019-09-13/LOE_190913_A1_Coal%20Ash.mp3

³⁶ <https://www.birgun.net/haber/soma-iscilerinin-direnisi-suruyor-bir-avuc-komur-icin-bir-omur-tukettik-274634>

📍 Nergiz Sokak No: 2/5 Çankaya/Ankara 📞 +90 (312) 425 77 64

✉ iletisim@ekolojikolektifi.org 🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 [@ekolojikolektif](https://twitter.com/ekolojikolektif) 📘 [ekoloji.kolektifi](https://www.facebook.com/ekoloji.kolektifi)

📍 Nergiz Sokak No: 2/5 Çankaya/Ankara 📞 +90 (312) 425 77 64

✉ iletisim@ekolojikolektifi.org 🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 [@ekolojikolektif](https://twitter.com/ekolojikolektif) 📘 [ekoloji.kolektifi](https://www.facebook.com/ekoloji.kolektifi)